

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación

Educación Auditiva e Vocal

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía.....	5
3.	Atención á diversidade.....	9
4.	Temas transversais.....	12
	4.1 Educación en valores.....	12
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	12
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	13
6.	Secuenciación do curso.....	13
	6.1 Curso: 1º G.E.....	13
	6.2 Curso: 2º G.E.....	21
	6.3 Curso: 3º G.E.....	30
	6.4 Curso: 4º G.E.....	38
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	46
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	46
9.	ANEXOS.....	47
	9.1 Probas de acceso a outros cursos.....	47

1. **Introdución**

A presente Programación Didáctica basease na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación realizada a partir do Decreto 198/ 2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, consonte o establecido no artigo 48 da Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

O obxectivo básico de toda educación musical consiste en aproximar un obxecto tan prezado e estimable como é a música á percepción total do ser humano. A educación auditiva e a educación vocal supoñen un vehículo indispensable para a consecución deste obxectivo. Historicamente, a formación musical centrouse en dous aspectos fundamentais: por unha banda, a ensinanza dirixiuse aos problemas da adquisición de habilidades de execución vocal ou instrumental e, por outra, intentou afondar no coñecemento relativo á estrutura do discurso musical.

Co devir do tempo, considerouse a posibilidade de que un aspecto que non se tivera en conta no pasado fose susceptible de aprenderse e se incorporara ao feito da aprendizaxe, isto é, o oído musical. Xa que logo, comezouse, dentro da linguaxe musical, a incluír estratexias de desenvolvemento de habilidades auditivas.

Habitualmente considérase o oído musical como unha habilidade indispensable nos desempeños musicais. Dependendo do punto de vista, esta habilidade pódese considerar desde un atributo innato do músico, independentemente da cultura musical á que pertenza, ata o resultado dun meticuloso e ordenado proceso de aprendizaxe relacionado intimamente co coñecemento cultural específico que implica o saber escoitar. Ambos os puntos de vista

conflúen na consideración de que a educación auditiva e vocal debe ser propedéutica na formación académica dun músico.

Así mesmo, constitúe un feito equivocado considerar que o instrumentista non necesita cantar. A experiencia vocal halle proporcionar unha dimensión humana máis interiorizada do son físico. Saber cantar con musicalidade halle posibilitar a comprensión dun fragmento e, por tanto, aforrar moito esforzo no proceso de aprendizaxe instrumental. Se o canto é, ademais, polifónico, multiplícanse os poderes pedagóxicos. A plasticidade espacial deste fenómeno polisonoro, polirrítmico, politímbrico e polidinámico achégalle ao alumnado unha dimensión social e artística única e insubstituíble.

O futuro profesional debe ser quen de escoitar e cantar co seu propio corpo físico e emocional, potenciar as súas capacidades perceptivas e coñecer a música integralmente. É dicir, debe poder apreciar e sentir a música non só co intelecto senón tamén cos outros sentidos; de aí que o traballo de desenvolvemento auditivo e vocal estea integrado en tres fases: auditiva, analítica e perceptivo-sensorial.

Xa que logo, o maior esforzo do profesorado deberíase centrar na recuperación dunha percepción espontánea e desinteresada dos sons, a través do aumento -cualitativo e cuantitativo-da estimulación auditiva do alumnado a través do son, da música e das cancións. O folclore musical constitúe un tipo de alimento auditivo-espiritual completo, denso, pero ao mesmo tempo inocuo, capaz de preparar o oído e a sensibilidade para futuras adquisicións e para unha etapa de madureza.

2. Metodoloxía

Os principios metodolóxicos da ensinanza da linguaxe musical poden ser:

- A actividade, partindo do principio de que as cousas apréndense facéndoas, base do aprendizaxe significativo e constructivista, lóxico nas ensinanzas musicais, o que se traduce en primar os contidos procedimentais sobre os conceptuais.
- A unidade de teoría e práctica. É preciso que os contidos conceptuais sexan ilustrados mediante a práctica, de forma que o alumno necesite aplicar os coñecementos transmitidos polo profesor, xa sexa a través da investigación persoal, ou mediante o traballo grupal.
- A creatividade, de forma que o alumno se introduza mediante a práctica na improvisación, a través da elaboración de melodías e/ou pequenas composicións.
- A atención personalizada, dado o papel activo outorgado a cada membro do grupo.
- A socialización, a través da interpretación musical en conxunto (o que supón un elevado nivel de interacción entre o alumnado e ao mesmo tempo respecto por unhas normas de conduta).
- A interdisciplinabilidade, posto que se parte de considerar a relación entre os contidos que se imparten nun mesmo curso ou ciclo, aínda que pertencen a disciplinas diferentes.
- A globalización, tendo en conta tanto os coñecementos previos do alumnado, os que aprende nos estudos de réxime xeral, e os adquiridos non seu facer cotián (medio familiar ou social).
- A educación en valores, fomentando un comportamento óptimo en relación cos contidos transversais, especialmente sobre aqueles máis relacionados co seu futuro profesional

(tolerancia e respecto polos demais, igualdade entre sexos...), e de índole xeral (educación pola paz, ambiental...).

· O entorno socio cultural, tendo en conta os recursos didácticos que este poida ofrecer, tales como centros académicos, agrupacións musicais, bibliotecas, hemerotecas, fonotecas, emisoras de radio e televisión, prensa, salas de concerto, etc.

Modelo de aprendizaxe

O modelo a empregar basease no aprendizaxe significativo, dende o punto de vista constructivista da intervención pedagóxica; a partir dos coñecementos previos do alumnado, desenvólvense contidos de forma estruturada (ou coherente), de xeito que a posibilidade de construír novos aprendizaxes depende do xa aprendido, tendo en conta que cada novo aprendizaxe aumenta a súa capacidade de aprender. Por iso faise necesario volver sobre os contidos impartidos, e que se relacionen co que se está estudando no momento, así como sobre os coñecementos aprendidos en outras materias que apoiem a adquisición de aprendizaxes en cada momento.

Recursos didácticos

Entre as estratexias básicas que podemos utilizar podemos sinalar:

- Estimular a participación activa do alumnado en clase.
 - Fomentar o traballo en grupo, máis aló das clases colectivas, a través da realización de traballos conxuntos, análises, preparación de audicións, etc.
-

- Evitar as sancións negativas ante o fracaso así como a falta de recoñecemento persoal polo éxito.
 - o Procurar que os discentes interveñan na planificación didáctica segundo as súas posibilidades, coñecendo a programación e facilitándolle os materiais precisos.
 - O Convidarlle a participar na avaliación do seu aprendizaxe, a través da autoavaliación e, no caso de traballos grupais, da coavaliación.
 - o Coidar a forma de presentación da información, empregando diferentes recursos, didácticos e/ou materiais: É fundamental a claridade de exposición, evitando as grandes disertacións que desmotivan e aburren ao alumnado.
 - o Empregar estratexias que fagan revivir ao alumnado os coñecementos anteriores para construír sobre eles o aprendizaxe dos novos.
 - o Espertar e desenvolver en todo momento a creatividade nos discentes.
-

Fundamentos da programación

O tratamento dos contidos da programación fundamentase nas seguintes ideas: as características psicoevolutivas, e a evolución corporal e psíquica que o alumnado experimenta; o modelo didáctico constructivista, así como o aprendizaxe significativo; o tratamento en espiral dos contidos, de maneira que a unha visión máis inicial da materia segue unha profundización máis progresiva; a interdisciplinabilidade, de forma que se obvien aqueles contidos que resultan ser o tratamento doutros, ou consecuencia directa deles; a globalización, considerando os coñecementos previos do alumnado.

Principios psicopedagógicos

a) Criterios epistemolóxicos: Ante todo, débese ter en conta que para acadar os obxectivos referidos na programación, hai que partir de forma continuada e cíclica de cada un dos contidos, que deberán estar correctamente secuenciados por cursos. A maior parte dos contidos de Educación Auditiva e Vocal son de índole procedimental, sendo os procedementos o punto de partida para chegar aos conceptos. En canto ás actitudes, apenas aparecen reflectidas nos contidos xa que o aprendizaxe especializado en música, dado o seu carácter de estudos non obrigatorios, supón por se mesmo unha elección positiva, unha actitude de interese por parte do alumnado.

b) Criterios psicolóxicos: No grao medio, a maduración persoal posibilita unha maior expresión verbal e escrita. Segundo Bruner, o alumnado atópase na etapa da representación simbólica, equiparable á das operacións formais de Piaget. O desenvolvemento dun pensamento formal xera unha maior comprensión dos estilos e estruturas musicais, debido á aparición dun pensamento abstracto. A evolución do pensamento cognitivo sobre as operacións formais, posibilita unha ampliación de coñecementos relacionados coa escritura e lectura musical. É capaz de analizar de forma intuitiva, e relacionar o aprendido cos outros coñecementos.

c) Criterios pedagóxicos: Existen unha serie de métodos xurdidos durante o S.XX que pretenden ofrecer unha alternativa ao método pasivo de aprendizaxe do solfexo practicado dende finais do S.XIX. Os novos sistemas foron ideados por unha serie de pedagogos importantes como Zoltan Kodaly, Carl Orff, Jacques Dalcroze e Edgar Willems. Os modernos métodos de educación musical outorgan gran importancia á formación rítmica e melódica,

sen esquecer o aspecto creativo e práctico da música. A diferenza entre eles non son os obxectivos nin os contidos conceptuais, senón fundamentalmente, os procedementos e a metodoloxía.

A presente programación basease en liñas xerais nos procedementos e as directrices das principais metodoloxías do S. XX:

- O xogo como maneira de desenvolver o aprendizaxe.
 - Audición musical activa como recoñecemento dos elementos musicais.
 - Práctica rítmica a través do movemento e a expresión corporal.
 - A imitación e a repetición como base do desenvolvemento da memoria musical.
 - Práctica vocal a unha ou máis voces a través de melodías e cancións.
 - Práctica instrumental (pequena percusión Orff, ou dos propios alumnos)
 - A creación musical ou improvisación.
-

3. Atención á diversidade

Faise necesario considerar a atención ao ANEE (alumnado con necesidades educativas específicas), que inclúe estranxeiros, superdotados e os que posúen necesidades educativas especiais, sexa por sufrir unha discapacidade física ou psíquica (sobre todo nas ensinanzas de réxime xeral).

Alumnado estranxeiro

Os dous problemas máis destacados do tratamento do alumnado estranxeiro veñen dados pola comprensión do idioma e polas tradicións propias da súa cultura. En ocasións, o

rexeitamento deste tipo de alumnado a certas actividades ven dado polas costumes da súa cultura (ou pola diferenza cos plans de estudo, nalgúns zonas exclusivamente ligadas á práctica instrumental). O principio de integración pasa por coidar as actividades formuladas, intentando aproveitar os seus coñecementos sobre determinados aspectos do currículo (por exemplo os referidos a determinados elementos do ritmo, escalas ou sonoridades concretas, compositores do seu país...). No que se refire á comprensión do idioma, e dado o carácter procedimental deste tipo de ensinanzas, non supón un gran obstáculo. En todos os casos procurárase que o alumnado inmigrante participe cos seus compañeiros e compañeiras nas actividades propostas, de forma que a súa integración véxase favorecida.

Superdotación intelectual

Defínese ao individuo superdotado como aquel que posúe aptitudes excepcionais e polo tanto, capaz de obter un rendemento superior á media. O Real Decreto 943/2003, polo que se regulan as condicións para flexibilizar a duración dos diversos niveis e etapas do sistema educativo para os alumnos superdotados intelectualmente, trata no seu artigo 9 sobre os criterios xerais para flexibilizar a duración dos diversos graos, ciclos e niveis para os alumnos superdotados intelectualmente, nas ensinanzas de réxime especial. Dita flexibilización consistirá na súa incorporación a un curso superior ao que lle corresponda pola súa idade, sempre que a redución destes períodos non supere a metade do tempo establecido con carácter xeral. Non obstante, e ante casos excepcionais, as Administracións educativas poderán adoptar medidas de flexibilización sen tal limitación; naturalmente, esta flexibilización incorporará medidas e programas de atención específica para dito alumnado.

Hai que distinguir entre a superdotación intelectual e o talento. Un suxeito ten talento cando demostra aptitudes excepcionais para unha faceta artística ou cognoscitiva. Polo tanto, xunto ás necesidades educativas dos superdotados, debemos engadir as de aqueles individuos do grupo que teñan talento musical, no sentido de aceleración descrito no R.D. 943/2003, ou ben elaborando actividades de ampliación (é dicir, de maior dificultade que as previstas para o seu curso), de xeito que poda render segundo as súas propias capacidades.

Alumnado con necesidades educativas especiais

A atención á diversidade chega ao seu máximo expoñente ao tratar ao alumnado con necesidades educativas especiais. Este tipo de discentes son persoas que presentan algún tipo de discapacidade, polo que poden precisar unha adaptación dos recursos materiais, ou unha adecuación dos elementos do currículo (reformulación dos obxectivos, coa conseguinte adaptación dos contidos e dos criterios de avaliación).

É evidente que a aptitude do individuo non está en relación coa discapacidade que sufra, xa que como facultade humana, a música provoca na persoa unha resposta gratificante, debida á sensibilidade. Pero ademais, no alumnado discapacitado, a música pode ter outros importantes significados, xa que pode paliar esa discapacidade, axudando no proceso de integración, comunicación, estimulación, ou sobre a maneira de asumir o seu problema. Dadas as características de estas ensinanzas, non se considera na P.D. a existencia de alumnado con discapacidade intelectual, aínda que si con discapacidade física, pero se se dera ese caso tomaríanse as medidas oportunas para solventar ou adaptarse a ese problema, dependendo da discapacidade intelectual.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

Con esta programación farase fincapé na educación en valores:

- Inculcar e fomentar o rechazo a calquera tipo de discriminación baseada en diferenzas de sexo, raza, clase social e, ideoloxía e categoría profesional (Educación para a **Paz** e Educación para a **Igualdade** de Oportunidades de **ambos sexos** e prevención da **violencia de xénero**): nas clases colectivas, actividades como cantar, favorecen as relacións entre o alumnado.
- Adquisición de hábitos da vida saudable e deportiva (Educación para a **Saúde**). A respiración, o coñecemento do corpo, as técnicas de relaxación, etc, permiten ao alumnado apreciar a importancia do coidado da saúde.
- Educación **ambiental**, respecto pola natureza e os seres vivos.
- Coñecemento das crenzas, actitudes e valores da nosa tradición e **patrimonio cultural**. A música en si mesma é patrimonio cultural de todos os pobos. Nestas clases faremos fincapé na tradición propia como a estranxeira, valorando a riqueza da que dispoñemos para formarnos como persoas.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC 's)

No referido ás Tecnoloxías da Información e da Comunicación (TIC), a utilización dos medios informáticos supón un importante complemento para o traballo na aula, ampliando os recursos e procedementos. Tamén pódese pedir aos discentes a busca de información en

Internet de datos sobre determinados compositores, estilos, instrumentos, ou ben críticas de prensa, música de filmes, visita a páxinas web de música clásica, etc.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

O departamento didáctico, dentro das disponibilidades do centro, organizará diferentes actividades, co fin de complementar a aprendizaxe da materia, e mediante a participación activa de todo o alumnado.

Ditas actividades consistirán en recitais, concursos temáticos, concertos didácticos, saídas a exposicións, concertos e diferentes actividades relacionadas coa música.

6. Secuenciación do curso

6.1 Curso: 1º G.E.

6.1.1 Obxectivos

1. Valorar a importancia da memoria como recurso indispensable no desenvolvemento da audición activa.
 2. Afondar nas bases para o desenvolvemento auditivo (tímbrico, rítmico, melódico, formal)
 3. Desenvolver o traballo vocal en grupo e coñecer os elementos básicos da interpretación, tendo en conta as normas e as regras que rexen a actividade musical de conxunto.
-

4. Proxectar unha emisión natural de voz que evite todo tipo de tensións, partindo dunha postura corporal axeitada.
 5. Adquirir a destreza necesaria para unha correcta afinación e empaste, escoitando ás outras voces.
 6. Coñecer os xestos básicos da dirección coral, e interpretar a música de acordo con eles.
 7. Relacionar os coñecementos musicais cos adquiridos a través do canto coral e coñecer un repertorio específico.
-

6.1.2 Contidos

Educación auditiva

- Percepción do pulso e da súa subdivisión.
- (*) Sensibilización e recoñecemento auditivo da altura e da dirección dos sons nos movementos melódicos
- Diferenciación melódica de graos conxuntos e disxuntos.
- Reprodución escrita dos movementos melódicos, rítmicos e melódico-rítmicos, nas claves de sol e de fa en 4^a.
- Identificación auditiva das funcións tonais de tónica e de dominante.
- Percepción da frase musical binaria: pregunta e resposta.
- Diferenciación auditiva dos compases binarios, ternarios e cuaternarios a través do acento musical como orixe do compás.

- Adestramento progresivo da memoria musical a través de formulas rítmicas e melódicas.
- Percepción do arpejo do acorde maior e dos seus sons intermedios.
- (*) Prácticas de ditados melódicos na tonalidade de Do Maior, e no compás simple binario, ternario e cuaternario.
- Introducción a la menor no último trimestre.
- Introducción ao coñecemento de intervalos, escalas e acordes a través da súa audición.

Educación vocal

- Coñecemento e práctica da respiración, a relaxación e a vocalización, tanto na voz falada como na voz cantada.
- Sensibilización pola afinación e polo empaste.
- A articulación e o fraseo.
- O canon como recurso didáctico para a iniciación coral.
- (*) Práctica da canción popular e da canción de autor a unha voz, con acompañamento instrumental e “a capella”.
- Práctica da lectura entoada das leccións do curso.
- Improvisación vocal con proposta previa.
- Práctica da lectura a primeira vista.

6.1.3 Avaliación

Criterios de avaliación

1. Identificar auditivamente o acorde maior. Preténdese constatar a capacidade do alumnado para recoñecer este fundamental aspecto da audición dándolle elementos para a súa audición intelixente.
 2. Describir, logo dunha audición, os trazos característicos das obras escoitadas ou interpretadas. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para percibir aspectos distintos (rítmicos, melódicos, formais, tímbricos, etc.), tras seleccionar os aspectos que se deban identificar ou ben deixando que se identifiquen libremente os aspectos que resulten máis notorios.
 3. Reproducir por escrito fragmentos rítmicos escoitados. Mediante este criterio avalíase a capacidade do alumnado para recoñecer e reproducir aspectos rítmicos coñecidos.
 4. Reproducir por escrito fragmentos melódicos escoitados. Avaliamos aquí a capacidade de interiorizar e reproducir graficamente movementos melódicos con sentido tonal.
 5. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.
 6. Entoar a través da lectura as leccións do curso.
 7. Entoar integrándose no grupo, melodías a unha voz e unha das voces dun canon. Trátase de obxectivar a destreza do alumnado para se adaptar musicalmente e sonoramente a un grupo.
-

8. Amosar a capacidade de aprendizaxe progresiva individual nos estudos e os métodos de traballo. Este criterio de avaliación pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo os métodos de traballo e as indicacións do profesorado, desenvolvendo así unha autonomía que lle permita unha certa valoración do rendemento.

Mínimos esixibles

Os contidos marcados con (*) no apartado 6.1.2., son considerados contidos mínimos para superar o primeiro curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

a. De índole cualitativa: Observación sistemática, diaria e directa do alumno durante o transcurso das actividades, sexan individuais ou en grupo, coa conseguinte recollida de datos na ficha individual do alumno. Recollida e revisión dos cadernos de clase: exercicios realizados, apuntes teóricos, ditados rítmicos e melódicos... Gravación en audio das actividades realizadas dentro ou fora da aula, con autocrítica posterior. Realización de traballos de investigación. Realización de sesións en grupo, comentando en voz alta o sentido do traballo realizado. Cuestionarios de preguntas concretas, ou ben abertos a opinións do alumnado. Calquera actividade de avaliación que nos permita establecer relacións, identificar semellanzas e diferenzas, elaborar novas ideas, interpretar feitos, formular hipóteses... empregando situacións diferentes ás que se produciron no momento do aprendizaxe.

b. De índole cuantitativa: Probas orais, realizadas individual ou colectivamente: imitar, memorizar ou recoñecer ritmos, melodías, intervalos, timbres, acordes, estruturas harmónicas, cadencias, etc., entoar os intervalos propostos, entoar melodías e cancións, crear melodías... Probas escritas: recoñecer erros entre o escoitado e o escrito, realizar ditados rítmicos e melódicos, analizar pequenas obras...

Cando avaliar:

- a. Avaliación diagnóstica: Este tipo de avaliación emprégase ao principio do curso con vistas a rexistrar a situación de partida (coñecementos adquiridos con anterioridade, dificultades do alumnado, carencias detectadas..), e así establecer as actividades que deben facilitar o aprendizaxe de cada alumno.
- b. Avaliación formativa: É a avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe a través de diferentes técnicas (observación sistemática, probas orais ou escritas...), co fin de rexistrar a situación momentánea do aprendizaxe do alumnado, e unha vez obtidos os datos, establecer os mecanismos necesarios para a súa corrección.
- c. Avaliación sumativa: É o último eslabón da avaliación. Nesta fase determínase se acadaron ou non os obxectivos propostos, polo que nos permite medir o resultado final do aprendizaxe, non só o éxito ou o fracaso dos educandos senón tamén de todo o proceso educativo.

Criterios de cualificación

Criterios de cualificación

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

- **Contidos auditivos (45%)**
- **Contidos vocais (45%)**
- **Traballo persoal, asistencia e actitude (10%)**

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

A calibración

Realizarase, ao menos, una proba anual de **calibración**, onde o profesorado da especialidade acordará previamente o funcionamento da proba, e será comunicado ao alumnado, coa antelación suficiente.

Segundo o artigo 2º das Ordes do 8 de febreiro de 2008 e do 11 de febreiro de 2008 polas que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e danza, e nos puntos 1.5 e 1.6. da Circular 21/2008 e o proceso PR76CAL (Homoxeneización e calibración), os departamentos determinarán o tipo e partes da ou das probas, así como os valores de referencia asignados as mesmas.

Listaxe de cotexo

- Entoa cancións e melodías a unha voz na tonalidade de Do Maior, con acompañamento instrumental ou a capella, de forma individual ou en grupo.
- Identifica auditivamente e reproduce por escrito ditados rítmicos e melódicos a unha voz, na tonalidade de DO Maior e cos ritmos traballados no curso.
- Ten un hábito de traballo diario individual que lle permite asimilar todos os contidos do curso.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para que o alumnado poida ampliar ao curso seguinte, debe cumprir os obxectivos e os contidos mínimos do curso, que aparecen nos apartados 6.1.2.

Para saber se este foron alcanzados cada profesor realizará un exame que abarque as 2 destrezas da materia adecuadas ao nivel:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

6.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Como parte da avaliación continua, cos alumnos/as suspensos/as aplicarase traballo de reforzón, por medio de actividades extras concretas, é dicir, exercicios de entoación e prácticas de ditados, incluíndo contidos traballados durante o trimestre. En caso de necesitar exame de recuperación, avisarase con tempo e farase avaliación de entoación o de ditados en cada caso

Probas extraordinarias de setembro

A proba de setembro estará conformada por dous exercicios de entoación, que incluirán as leccións estudadas durante o curso, e dous exercicios de ditado coas dificultades do curso.

Criterios de cualificación:

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

Se ponderarán da seguinte maneira:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

6.1.5 Recursos didácticos

- Selección elaborada por cada profesor ou profesora de canons e obras a 1 voz.
- Selección, elaborada por cada profesor ou profesora, de pequenas obras musicais ou fragmentos de outras mais longas.
- Gravación dalgunhas das obras anteriores.
- Repertorio de estudo propio de cada alumno ou alumna/a na clase de instrumento.

Todo este material utilizarase nas clases, as veces de forma auditiva e outras mediante partitura, que o profesorado proporcionará aos alumnos e alumnas.

Materiais curriculares: Decreto 198/2007, polo que se establece o currículo de grao elemental das ensinanzas de música e o acceso a ditos graos. Decreto 223/2010, do 30 de decembro polo que se establece o regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza da Comunidade Autónoma de Galicia. Circular 13/2004, da dirección xeral de formación profesional e ensinanzas especiais. Proxecto educativo do centro (PEC). Proxecto curricular do centro (PCC). Regulamento de réxime interior (RRI).

Materiais impresos: Libro de texto, libro de audición (profesor/alumno), caderno de exercicios de teoría, caderno pautado, libreta, partituras, e libros de consulta (citados no apartado de bibliografía).

Medios audiovisuais: Encerado pautado, paneis, fotocopiadora, lector de CDs e DVD.

Medios informáticos: Programas de edición de partituras (Encore, Finale, Sibelius...), ordenador, canon proxector, e acceso a internet.

METODOLOXÍA ESPECÍFICA

PARA O ALUMNO:

- Lenguaje Musical, Gabriel Robles Ojeda, Ediciones Si b.
- Caderno pautado.

PARA O PROFESOR:

- Cuadernos de audición. Ibáñez - Cursá. Real Musical.
- Cuadernos de audición. Enclave Creativa Ediciones.
- Dictados. Gabriel Robles Ojeda. Ediciones Sib.
- Dictados musicales. Enrique Gosp. Rivera editores.
- Audición 1. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Audición 2. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Las formas musicales A. Ediciones Fuzeau.
- Las formas musicales B. Ediciones Fuzeau.
- Audición y descubrimiento de los instrumentos. Ed. Fuzeau.

- Investigando los estilos musicales. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Escuchar y mirar. Joost Langeveld. Ed. Akal.
- Coro 1. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 2. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 1. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.
- Coro 2. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.

6.2 **Curso: 2º G.E.**

6.2.1 **Obxectivos**

1. Valorar a importancia da memoria como recurso indispensable no desenvolvemento da audición activa.
 2. Afondar nas bases para o desenvolvemento auditivo (tímbrico, rítmico, melódico, formal, etc.)..
 3. Desenvolver o traballo vocal en grupo e coñecer os elementos básicos da interpretación, tendo en conta as normas e as regras que rexen a actividade musical de conxunto.
 4. Proxectar unha emisión natural de voz que evite todo tipo de tensións, partindo dunha postura corporal axeitada.
 5. Adquirir a destreza necesaria para unha correcta afinación e empaste, escoitando ás outras voces.
-

6. Coñecer os xestos básicos da dirección coral, e interpretar a música de acordo con eles.
 7. Relacionar os coñecementos musicais cos adquiridos a través do canto coral e coñecer un repertorio específico.
-

6.2.2 Contidos

Educación auditiva

- Percepción do pulso e da súa subdivisión en corcheas e semicorcheas.
- (*) Percepción e práctica da corchea e do seu silencio, da corchea a contratempo, a síncope, a negra con punto e a tercina de corcheas.
- Reprodución escrita dos movementos melódicos, rítmicos e melódico-rítmicos, nas claves de sol e de fa en 4ª e nas tonalidades ata unha alteración.
- Recoñecemento auditivo de fragmentos escoitados.
- Diferenciación auditiva entre o modo maior e menor.
- Identificación auditiva das funcións tonais de tónica, dominante e sensible.
- Recoñecemento dos erros entre o fragmento escrito e o escoitado.
- Introducción á análise musical dos fragmentos escoitados.
- Diferenciación auditiva dos compases simples binarios, ternarios e cuaternarios a través do acento musical como orixe do compás e do compás binario composto.
- Adestramento progresivo da memoria musical a través de fórmulas rítmicas e melódicas.
- Recoñecemento auditivo de acordes Maiores e menores.

- Recoñecemento auditivo de intervalos melódicos simples, 2^a, 3^a, 4^a, 5^a e 8^a, maiores, menores e xustos.
- Recoñecemento auditivo de escalas Maiores e menores
- (*) Prácticas do ditado melódico rítmico en tonalidades de ata unha alteración, maiores e menores.

Educación vocal

- Coñecemento e práctica da respiración, a relaxación e a vocalización, tanto na voz falada como na voz cantada.
- Sensibilización pola afinación e polo empaste.
- A articulación e o fraseo.
- Práctica da lectura entoada das leccións do curso.
- O canon como recurso didáctico para a iniciación coral.
- Práctica da canción popular e da canción de autor a unha e dúas voces, con acompañamento instrumental ou “a capella”.(*)
- Improvisación vocal con proposta previa.
- Práctica de lectura a primeira vista de repertorio coral.

6.2.3 Avaliación

Criterios de avaliación

1. Identificar os erros e as diferenzas existentes entre un fragmento escrito e o escoitado. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para discriminar auditivamente as posibles diferenzas entre o escoitado e o escrito.

2. Identificar auditivamente o modo maior e menor dunha obra ou dun fragmento.

Preténdese constatar a capacidade do alumnado para recoñecer este fundamental aspecto da audición dándolle elementos para a súa audición intelixente.

3. Diferenciar auditivamente intervalos melódicos simples e acordes tríadas maiores e menores. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumno para recoñecer elementos melódicos básicos.

4. Describir, logo dunha audición, os trazos característicos das obras escoitadas ou interpretadas. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para percibir aspectos distintos (rítmicos, melódicos, formais, tímbricos, etc.), tras seleccionar os aspectos que se deban identificar ou ben deixando que se identifiquen libremente os aspectos que resulten máis notorios.

5. Reproducir por escrito fragmentos rítmicos escoitados. Mediante este criterio avalíase a capacidade do alumnado para recoñecer e reproducir aspectos rítmicos coñecidos.

6. Reproducir por escrito fragmentos melódicos escoitados. Avaliamos aquí a capacidade de interiorizar e reproducir graficamente movementos melódicos con sentido tonal.

7. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.

8. Entoar a través da lectura as leccións do curso.

9. Entoar integrándose no grupo, unha das voces dun canon ou fragmento musical polifónico. Trátase de obxectivar a destreza do alumnado para se adaptar musicalmente e sonoramente a un grupo.

10. Amosar a capacidade de aprendizaxe progresiva individual nos estudos e os métodos de traballo. Este criterio de avaliación pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo os métodos de traballo e as indicacións do profesorado, desenvolvendo así unha autonomía que lle permita unha certa valoración do rendemento.

Mínimos esixibles

Os contidos marcados con (*) no apartado 6.2.2., son considerados contidos mínimos para superar o primeiro curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

a. De índole cualitativa: Observación sistemática, diaria e directa do alumno durante o transcurso das actividades, sexan individuais ou en grupo, coa conseguinte recollida de datos na ficha individual do alumno. Recollida e revisión dos cadernos de clase: exercicios realizados, apuntes teóricos, ditados rítmicos e melódicos... Gravación en audio das actividades realizadas dentro ou fora da aula, con autocrítica posterior. Realización de traballos de investigación. Realización de sesións en grupo, comentando en voz alta o sentido do traballo realizado. Cuestionarios de preguntas concretas, ou ben abertos a opinións do alumnado. Calquera actividade de avaliación que nos permita establecer relacións, identificar semellanzas e diferenzas, elaborar novas ideas, interpretar feitos, formular hipóteses...empregando situacións diferentes ás que se produciron no momento do aprendizaxe.

b. De índole cuantitativa: Probas orais, realizadas individual ou colectivamente: imitar, memorizar ou recoñecer ritmos, melodías, intervalos, timbres, acordes, estruturas harmónicas, cadencias, etc., entoar os intervalos propostos, entoar melodías e cancións, crear melodías... Probas escritas: recoñecer erros entre o escoitado e o escrito, realizar ditados rítmicos e melódicos, analizar pequenas obras...

Cando avaliar:

- a. Avaliación diagnóstica: Este tipo de avaliación emprégase ao principio do curso con vistas a rexistrar a situación de partida (coñecementos adquiridos con anterioridade, dificultades do alumnado, carencias detectadas..), e así establecer as actividades que deben facilitar o aprendizaxe de cada alumno.
- b. Avaliación formativa: É a avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe a través de diferentes técnicas (observación sistemática, probas orais ou escritas...), co fin de rexistrar a situación momentánea do aprendizaxe do alumnado, e unha vez obtidos os datos, establecer os mecanismos necesarios para a súa corrección.
- c. Avaliación sumativa: É o último eslabón da avaliación. Nesta fase determínase se acadaron ou non os obxectivos propostos, polo que nos permite medir o resultado final do aprendizaxe, non só o éxito ou o fracaso dos educandos senón tamén de todo o proceso educativo.
-

Criterios de cualificación

Criterios de cualificación

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

- **Contidos auditivos (45%)**
- **Contidos vocais (45%)**
- **Traballo persoal, asistencia e actitude (10%)**

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

A calibración

Realizarase, ao menos, una proba anual de **calibración**, onde o profesorado da especialidade acordará previamente o funcionamento da proba, e será comunicado ao alumnado, coa antelación suficiente.

Segundo o artigo 2º das Ordes do 8 de febreiro de 2008 e do 11 de febreiro de 2008 polas que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e danza, e nos puntos 1.5 e 1.6. da Circular 21/2008 e o proceso PR76CAL (Homoxeneización e calibración), os departamentos determinarán o tipo e partes da ou das probas, así como os valores de referencia asignados as mesmas.

Listaxe de cotexo

- Entoa cancións e melodías afinadas a unha ou dúas voces en tonalidades maiores e menores ata unha alteración, con acompañamento instrumental ou a capella, de forma individual ou en grupo.
- Identifica auditivamente e reproduce por escrito ditados rítmicos e melódicos a unha voz, nas tonalidades ata 1 alteración e cos ritmos traballados no curso.
- Ten un hábito de traballo diario individual que lle permite asimilar todos os contidos do curso.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para que o alumnado poida ampliar ao curso seguinte, debe cumprir os obxectivos e os contidos mínimos do curso, que aparecen nos apartados 6.2.2.

Para saber se este foron alcanzados cada profesor realizará un exame que abarque as 2 destrezas da materia adecuadas ao nivel:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

6.2.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Como parte da avaliación continua, cos alumnos/as suspensos/as aplicarase traballo de reforzón, por medio de actividades extras concretas, é dicir, exercicios de entoación e prácticas de ditados, incluíndo contidos traballados durante o trimestre. En caso de necesitar exame de recuperación, avisarase con tempo e farase avaliación de entoación o de ditados en cada caso

Probas extraordinarias de setembro

A proba de setembro estará conformada por dous exercicios de entoación, que incluírán as leccións estudadas durante o curso, e dous exercicios de ditado coas dificultades do curso.

Criteria de cualificación:

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

Se ponderarán de la seguinte maneira:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

6.2.5 Recursos didácticos

- Selección elaborada por cada profesor/a de canons e obras a dúas voces.
- Selección, elaborada por cada profesor ou profesora, de pequenas obras musicais ou fragmentos de outras mais longas.
- Gravación dalgunhas das obras anteriores.
- Repertorio de estudo propio de cada alumno ou alumna/a na clase de instrumento.

Todo este material utilizarase nas clases, as veces de forma auditiva e outras mediante partitura, que o profesorado proporcionará aos alumnos e alumnas.

Materiais curriculares: Decreto 198/2007, polo que se establece o currículo de grao elemental das ensinanzas de música e o acceso a ditos graos. Decreto 223/2010, do 30 de decembro polo que se establece o regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza da Comunidade Autónoma de Galicia. Circular 13/2004, da dirección xeral de formación profesional e ensinanzas especiais. Proxecto educativo do centro (PEC). Proxecto curricular do centro (PCC). Regulamento de réxime interior (RRI).

Materiais impresos: Libro de texto, libro de audición (profesor/alumno), caderno de exercicios de teoría, caderno pautado, libreta, partituras, e libros de consulta (citados no apartado de bibliografía).

Medios audiovisuais: Encerado pautado, paneis de corcho, fotocopiadora, lector de CDs e DVD.

Medios informáticos: Programas de edición de partituras (Encore, Finale, Sibelius...), ordenador, canon proxector, e acceso a internet.

METODOLOXÍA ESPECÍFICA

PARA O ALUMNO:

- Lenguaje Musical 2º G.E., Gabriel Robles Ojeda, Ediciones Si b.
- Caderno pautado.

PARA O PROFESOR:

- Cuadernos de audición. Ibáñez - Cursá. Real Musical.
- Cuadernos de audición. Enclave Creativa Ediciones.
- Dictados. Gabriel Robles Ojeda. Ediciones Sib.
- Dictados musicales. Enrique Gosp. Rivera editores.
- Audición 1. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Audición 2. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Las formas musicales A. Ediciones Fuzeau.
- Las formas musicales B. Ediciones Fuzeau.
- Audición y descubrimiento de los instrumentos. Ed. Fuzeau.
- Investigando los estilos musicales. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Forma y diseño. Roy Bennett. Ed. Akal.

- Escuchar y mirar. Joost Langeveld. Ed. Akal.
- Coro 1. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 2. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 1. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.
- Coro 2. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.

6.3 Curso: 3º G.E.

6.3.1 Obxectivos

1. Valorar a importancia da memoria como recurso indispensable no desenvolvemento da audición activa.
2. Afondar nas bases para o desenvolvemento auditivo (tímbrico, rítmico, melódico, formal, etc.)..
3. Desenvolver o traballo vocal en grupo e coñecer os elementos básicos da interpretación, tendo en conta as normas e as regras que rexen a actividade musical de conxunto.
4. Proxectar unha emisión natural de voz que evite todo tipo de tensións, partindo dunha postura corporal axeitada.
5. Adquirir a destreza necesaria para unha correcta afinación e empaste, escoitando ás outras voces.
6. Coñecer os xestos básicos da dirección coral, e interpretar a música de acordo con eles.

7. Relacionar os coñecementos musicais cos adquiridos a través do canto coral e coñecer un repertorio específico.

6.3.2 Contidos

Educación auditiva

- (*) Percepción e práctica da síncopa, da negra con punto, da corchea combinada con dúas semicorcheas e da corchea con punto seguida de semicorchea.
- Reprodución escrita dos movementos melódicos, rítmicos e melódico-rítmicos, nas tonalidades ata dúas alteracións.
- Recoñecemento auditivo de fragmentos escoitados.
- Diferenciación auditiva entre o modo maior e menor.
- Identificación auditiva das funcións tonais de tónica, dominante, subdominante e sensible.
- Recoñecemento dos erros entre o fragmento escrito e o escoitado.
- Análise musical dos fragmentos escoitados nos que se recoñezan os elementos traballados.
- Diferenciación auditiva dos compases simples e compostos a través da subdivisión do pulso.
- Entrenamento progresivo da memoria musical a través de fórmulas rítmicas e melódicas.
- Recoñecemento auditivo de intervalos melódicos simples, 2^a, 3^a, 4^a, 5^a, 6^a, 7^a e 8^a, maiores, menores e xustos.

- Recoñecemento auditivo de escalas Maiores e os 4 tipos de escalas menores.
- Recoñecemento auditivo de acordes maiores e menores.
- (*) Práctica do ditado melódico-rítmico nas tonalidades ata dúas alteracións Maiores e menores.

Educación vocal

- Coñecemento e práctica da respiración, a relaxación e a vocalización, tanto na voz falada como na voz cantada.
- Sensibilización pola afinación e polo empaste.
- A articulación e o fraseo.
- Práctica da lectura entoada das leccións do curso.
- O canon como recurso didáctico para a iniciación coral.
- (*) Práctica da canción popular e da canción de autor a unha, a dúas e tres voces, con acompañamento instrumental ou “a capella”.
- Improvisación vocal con proposta previa.
- Práctica de lectura a primeira vista de repertorio coral.

6.3.3 Avaliación

Criterios de avaliación

1. Identificar os erros e as diferenzas existentes entre un fragmento escrito e o escoitado. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para discriminar auditivamente as posibles diferenzas entre o escoitado e o escrito.

2. Identificar auditivamente o modo maior e menor dunha obra ou dun fragmento.

Preténdese constatar a capacidade do alumnado para recoñecer este fundamental aspecto da audición dándolle elementos para a súa audición intelixente.

3. Diferenciar auditivamente tonos e semitonos, intervalos melódicos simples e acordes tríadas e arpexios maiores e menores. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumno para recoñecer elementos melódicos básicos.

4. Describir, logo dunha audición, os trazos característicos das obras escoitadas ou interpretadas. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para percibir aspectos distintos (rítmicos, melódicos, formais, tímbricos, etc.), tras seleccionar os aspectos que se deban identificar ou ben deixando que se identifiquen libremente os aspectos que resulten máis notorios.

5. Reproducir por escrito fragmentos rítmicos escoitados. Mediante este criterio avalíase a capacidade do alumnado para recoñecer e reproducir aspectos rítmicos coñecidos.

6. Reproducir por escrito fragmentos melódicos escoitados. Avaliamos aquí a capacidade de interiorizar e reproducir graficamente movementos melódicos con sentido tonal.

7. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.

8. Entoar a través da lectura as leccións do curso.

9. Entoar integrándose no grupo, unha das voces dun canon ou fragmento musical polifónico. Trátase de obxectivar a destreza do alumnado para se adaptar musicalmente e sonoramente a un grupo.

10. Amosar a capacidade de aprendizaxe progresiva individual nos estudos e os métodos de traballo. Este criterio de avaliación pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo os métodos de traballo e as indicacións do profesorado, desenvolvendo así unha autonomía que lle permita unha certa valoración do rendemento.

Mínimos esixibles

Os contidos marcados con (*) no apartado 6.3.2., son considerados contidos mínimos para superar o primeiro curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

a. De índole cualitativa: Observación sistemática, diaria e directa do alumno durante o transcurso das actividades, sexan individuais ou en grupo, coa conseguinte recollida de datos na ficha individual do alumno. Recollida e revisión dos cadernos de clase: exercicios realizados, apuntes teóricos, ditados rítmicos e melódicos... Gravación en audio das actividades realizadas dentro ou fora da aula, con autocrítica posterior. Realización de traballos de investigación. Realización de sesións en grupo, comentando en voz alta o sentido do traballo realizado. Cuestionarios de preguntas concretas, ou ben abertos a opinións do alumnado. Calquera actividade de avaliación que nos permita establecer relacións, identificar semellanzas e diferenzas, elaborar novas ideas,

interpretar feitos, formular hipóteses...empregando situacións diferentes ás que se produciron no momento do aprendizaxe.

b. De índole cuantitativa: Probas orais, realizadas individual ou colectivamente: imitar, memorizar ou recoñecer ritmos, melodías, intervalos, timbres, acordes, estruturas harmónicas, cadencias, etc., entoar os intervalos propostos, entoar melodías e cancións, crear melodías... Probas escritas: recoñecer erros entre o escoitado e o escrito, realizar ditados rítmicos e melódicos, analizar pequenas obras...

Cando avaliar:

a. Avaliación diagnóstica: Este tipo de avaliación emprégase ao principio do curso con vistas a rexistrar a situación de partida (coñecementos adquiridos con anterioridade, dificultades do alumnado, carencias detectadas..), e así establecer as actividades que deben facilitar o aprendizaxe de cada alumno.

b. Avaliación formativa: É a avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe a través de diferentes técnicas (observación sistemática, probas orais ou escritas...), co fin de rexistrar a situación momentánea do aprendizaxe do alumnado, e unha vez obtidos os datos, establecer os mecanismos necesarios para a súa corrección.

c. Avaliación sumativa: É o último eslavón da avaliación. Nesta fase determínase se acadaron ou non os obxectivos propostos, polo que nos permite medir o resultado final do aprendizaxe, non só o éxito ou o fracaso dos educandos senón tamén de todo o proceso educativo.

Criterios de cualificación

Criterios de cualificación

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

- **Contidos auditivos (45%)**
- **Contidos vocais (45%)**
- **Traballo persoal, asistencia e actitude (10%)**

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

A calibración

Realizarase, ao menos, una proba anual de **calibración**, onde o profesorado da especialidade acordará previamente o funcionamento da proba, e será comunicado ao alumnado, coa antelación suficiente.

Segundo o artigo 2º das Ordes do 8 de febreiro de 2008 e do 11 de febreiro de 2008 polas que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e danza, e nos puntos 1.5 e 1.6. da Circular 21/2008 e o proceso PR76CAL (Homoxeneización e calibración), os departamentos determinarán o tipo e partes da ou das probas, así como os valores de referencia asignados as mesmas.

Listaxe de cotexo

- Entoa cancións e melodías afinadas a unha, dúas ou tres voces en tonalidades maiores e menores ata dúas alteracións, con acompañamento instrumental ou a capella, de forma individual ou en grupo.
- Identifica auditivamente e reproduce por escrito ditados rítmicos e melódicos a unha voz, nas tonalidades ata dúas alteracións e cos ritmos traballados no curso.
- Ten un hábito de traballo diario individual que lle permite asimilar todos os contidos do curso.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para que o alumnado poida ampliar ao curso seguinte, debe cumprir os obxectivos e os contidos mínimos do curso, que aparecen nos apartados 6.3.2.

Para saber se este foron alcanzados cada profesor realizará un exame que abarque as 2 destrezas da materia adecuadas ao nivel:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

6.3.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Como parte da avaliación continua, cos alumnos/as suspensos/as aplicarase traballo de reforzo, por medio de actividades extras concretas, é dicir, exercicios de entoación e prácticas de ditados, incluíndo contidos traballados durante o trimestre. En caso de necesitar exame de recuperación, avisarase con tempo e farase avaliación de entoación o de ditados en cada caso

Probas extraordinarias de setembro

A proba de setembro estará conformada por dous exercicios de entoación, que incluirán as leccións estudadas durante o curso, e dous exercicios de ditado coas dificultades do curso.

Criterios de cualificación:

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

Se ponderarán da seguinte maneira:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

6.3.5 Recursos didácticos

- Selección elaborada por cada profesor/a de canons e obras corais a dúas voces.
- Selección, elaborada por cada profesor ou profesora, de pequenas obras musicais ou fragmentos de outras mais longas.
- Gravación dalgunhas das obras anteriores.
- Repertorio de estudo propio de cada alumno ou alumna/a na clase de instrumento.

Todo este material utilizarase nas clases, as veces de forma auditiva e outras mediante partitura, que o profesorado proporcionará aos alumnos e alumnas.

Materiais curriculares: Decreto 198/2007, polo que se establece o currículo de grao elemental das ensinanzas de música e o acceso a ditos graos. Decreto 223/2010, do 30 de decembro polo que se establece o regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza da Comunidade Autónoma de Galicia. Circular 13/2004, da dirección xeral de formación profesional e ensinanzas especiais. Proxecto educativo do centro (PEC). Proxecto curricular do centro (PCC). Regulamento de réxime interior (RRI).

Materiais impresos: Libro de texto, libro de audición (profesor/alumno), caderno de exercicios de teoría, caderno pautado, libreta, partituras, e libros de consulta (citados no apartado de bibliografía).

Medios audiovisuais: Encerado pautado, paneis de corcho, fotocopiadora, lector de CDs e DVD.

Medios informáticos: Programas de edición de partituras (Encore, Finale, Sibelius...), ordenador, canon proxector, e acceso a internet.

METODOLOXÍA ESPECÍFICA

PARA O ALUMNO:

- Lenguaje Musical 3º G.E., Gabriel Robles Ojeda, Ediciones Si b.
- Caderno pautado.

PARA O PROFESOR:

- Cuadernos de audición. Ibáñez - Cursá. Real Musical.
- Cuadernos de audición. Enclave Creativa Ediciones.
- Dictados. Gabriel Robles Ojeda. Ediciones Sib.
- Dictados musicales. Enrique Gosp. Rivera editores.
- Audición 1. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Audición 2. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Las formas musicales A. Ediciones Fuzeau.
- Las formas musicales B. Ediciones Fuzeau.

- Audición y descubrimiento de los instrumentos. Ed. Fuzeau.
- Investigando los estilos musicales. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Forma y diseño. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Escuchar y mirar. Joost Langeveld. Ed. Akal.
- Coro 1. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 2. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 1. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.
- Coro 2. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.

6.4 Curso: 4º G.E.

6.4.1 Obxectivos

1. Valorar a importancia da memoria como recurso indispensable no desenvolvemento da audición activa.
2. Afondar nas bases para o desenvolvemento auditivo (tímbrico, rítmico, melódico, formal, etc.).
3. Desenvolver o traballo vocal en grupo e coñecer os elementos básicos da interpretación, tendo en conta as normas e as regras que rexen a actividade musical de conxunto.
4. Proxectar unha emisión natural de voz que evite todo tipo de tensións, partindo dunha postura corporal axeitada.

5. Adquirir a destreza necesaria para unha correcta afinación e empaste, escoitando ás outras voces.
6. Coñecer os xestos básicos da dirección coral, e interpretar a música de acordo con eles.
7. Relacionar os coñecementos musicais cos adquiridos a través do canto coral e coñecer un repertorio específico.

6.4.2 Contidos

Educación auditiva

- (*) Reprodución escrita dos movementos melódicos, rítmicos e melódico-rítmicos a unha voz nas tonalidades ata catro alteracións.
- Recoñecemento auditivo de fragmentos escoitados.
- Diferenciación auditiva entre o modo maior e menor.
- Diferenciación auditiva dos distintos tipos de escalas maiores e menores.
- Diferenciación e clasificación de intervalos melódicos e harmónicos simples.
- Identificación auditiva das funcións tonais de tónica, dominante, subdominante.
- Identificación da sensible.
- Recoñecemento dos erros entre o fragmento escrito e o escoitado.
- Análise musical dos fragmentos escoitados nos que se recoñezan os elementos traballados.
- Diferenciación auditiva dos compases simples e compostos a través da subdivisión do pulso.

- Recoñecemento das equivalencias producidas entre cambios de compás (pulso=pulso e figura=figura).
- Adestramento progresivo da memoria musical a través de fórmulas rítmicas e melódicas.
- Identificación a través da audición de pequenas formas musicais: a forma binaria e ternaria, lied, canon e rondó.
- Recoñecemento auditivo de todos os intervalos maiores, menores, xustos e a 4ª aum e 5ª dism.
- Recoñecemento auditivo de escalas Maiores 4 tipos e menores 4 tipos.
- Recoñecemento auditivo de acordes Maiores, menores, Aumentados e diminuídos.
- (*) Práctica do ditado melódico-rítmico en tonalidades de ata 4 alteracións, maiores e menores.

Educación vocal

- Coñecemento e práctica da respiración, a relaxación e a vocalización, tanto na voz falada como na voz cantada.
- Sensibilización pola afinación e polo empaste.
- A articulación e o fraseo.
- Práctica da lectura entoada das leccións do curso.
- O canon como recurso didáctico para a iniciación coral.
- (*) Práctica da canción popular e da canción de autor a unha e a dúas voces, con acompañamento instrumental ou “a capella”.

- Improvisación vocal con proposta previa.
- Práctica de lectura a primeira vista de repertorio coral.

6.4.3 Avaliación

Criterios de avaliación

1. Identificar os erros e as diferenzas existentes entre un fragmento escrito e o escoitado. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para discriminar auditivamente as posibles diferenzas entre o escoitado e o escrito.
2. Identificar auditivamente o modo maior e menor dunha obra ou dun fragmento. Preténdese constatar a capacidade do alumnado para recoñecer este fundamental aspecto da audición dándolle elementos para a súa audición intelixente.
3. Describir, logo dunha audición, os trazos característicos das obras escoitadas ou interpretadas. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para percibir aspectos distintos (rítmicos, melódicos, cadenciais, formais, tímbricos, etc.), tras seleccionar os aspectos que se deban identificar ou ben deixando que se identifiquen libremente os aspectos que resulten máis notorios.
4. Reproducir por escrito fragmentos rítmicos escoitados. Mediante este criterio avalíase a capacidade do alumnado para recoñecer e reproducir aspectos rítmicos coñecidos.
5. Reproducir por escrito fragmentos melódicos escoitados. Avaliamos aquí a capacidade de interiorizar e reproducir graficamente movementos melódicos con sentido tonal.

6. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.
7. Recoñecer auditivamente intervalos melódicos e harmónicos simples e acordes tríadas maiores e menores. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumno para recoñecer elementos melódicos básicos.
8. Entoar a través da lectura as leccións do curso.
9. Entoar integrándose no grupo, unha das voces dun canon ou fragmento musical polifónico. Trátase de obxectivar a destreza do alumnado para se adaptar musicalmente e sonoramente a un grupo.
10. Amosar a capacidade de aprendizaxe progresiva individual nos estudos e os métodos de traballo. Este criterio de avaliación pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo os métodos de traballo e as indicacións do profesorado, desenvolvendo así unha autonomía que lle permita unha certa valoración do rendemento.

Mínimos esixibles

Os contidos marcados con (*) no apartado 6.4.2., son considerados contidos mínimos para superar o primeiro curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- a. De índole cualitativa: Observación sistemática, diaria e directa do alumno durante o transcurso das actividades, sexan individuais ou en grupo, coa conseguinte recollida de

datos na ficha individual do alumno. Recollida e revisión dos cadernos de clase: exercicios realizados, apuntes teóricos, ditados rítmicos e melódicos... Gravación en audio das actividades realizadas dentro ou fora da aula, con autocrítica posterior. Realización de traballos de investigación. Realización de sesións en grupo, comentando en voz alta o sentido do traballo realizado. Cuestionarios de preguntas concretas, ou ben abertos a opinións do alumnado. Calquera actividade de avaliación que nos permita establecer relacións, identificar semellanzas e diferenzas, elaborar novas ideas, interpretar feitos, formular hipóteses... empregando situacións diferentes ás que se produciron no momento do aprendizaxe.

b. De índole cuantitativa: Probas orais, realizadas individual ou colectivamente: imitar, memorizar ou recoñecer ritmos, melodías, intervalos, timbres, acordes, estruturas harmónicas, cadencias, etc., entoar os intervalos propostos, entoar melodías e cancións, crear melodías... Probas escritas: recoñecer erros entre o escoitado e o escrito, realizar ditados rítmicos e melódicos, analizar pequenas obras...

Cando avaliar:

a. Avaliación diagnóstica: Este tipo de avaliación emprégase ao principio do curso con vistas a rexistrar a situación de partida (coñecementos adquiridos con anterioridade, dificultades do alumnado, carencias detectadas..), e así establecer as actividades que deben facilitar o aprendizaxe de cada alumno.

b. Avaliación formativa: É a avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe a través de diferentes técnicas (observación sistemática, probas orais ou escritas...), co fin de

rexistrar a situación momentánea do aprendizaxe do alumnado, e unha vez obtidos os datos, establecer os mecanismos necesarios para a súa corrección.

c. Avaliación sumativa: É o último eslavón da avaliación. Nesta fase determínase se acadaron ou non os obxectivos propostos, polo que nos permite medir o resultado final do aprendizaxe, non só o éxito ou o fracaso dos educandos senón tamén de todo o proceso educativo.

Criterios de cualificación

Criterios de cualificación

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

- **Contidos auditivos (45%)**
- **Contidos vocais (45%)**
- **Traballo persoal, asistencia e actitude (10%)**

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.

- con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

A calibración

Realizarase, ao menos, una proba anual de **calibración**, onde o profesorado da especialidade acordará previamente o funcionamento da proba, e será comunicado ao alumnado, coa antelación suficiente.

Segundo o artigo 2º das Ordes do 8 de febreiro de 2008 e do 11 de febreiro de 2008 polas que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e danza, e nos puntos 1.5 e 1.6. da Circular 21/2008 e o proceso PR76CAL (Homoxeneización e calibración), os departamentos determinarán o tipo e partes da ou das probas, así como os valores de referencia asignados as mesmas.

Listaxe de cotexo

- Entoa cancións e melodías afinadas a unha, dúas ou tres voces en tonalidades maiores e menores ata catro alteracións, con acompañamento instrumental ou a capella, de forma individual ou en grupo.
- Identifica auditivamente e reproduce por escrito ditados rítmicos e melódicos a unha voz, nas tonalidades ata 4 alteracións e cos ritmos traballados no curso.
- Ten un hábito de traballo diario individual que lle permite asimilar todos os contidos do curso.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para que o alumnado poida ampliar ao curso seguinte, debe cumprir os obxectivos e os contidos mínimos do curso, que aparecen nos apartados 6.4.2.

Para saber se este foron alcanzados cada profesor realizará un exame que abarque as 2 destrezas da materia adecuadas ao nivel:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

6.4.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Como parte da avaliación continua, cos alumnos/as suspensos/as aplicarase traballo de reforzo, por medio de actividades extras concretas, é dicir, exercicios de entoación e prácticas de ditados, incluíndo contidos traballados durante o trimestre. En caso de necesitar exame de recuperación, avisarase con tempo e farase avaliación de entoación o de ditados en cada caso

Probas extraordinarias de setembro

A proba de setembro estará conformada por dous exercicios de entoación, que incluírán as leccións estudadas durante o curso, e dous exercicios de ditado coas dificultades do curso.

Criterios de cualificación:

A cualificación obtense realizando a media ponderada dos distintos elementos, puntuándose cada un deles de 0 a 10 puntos.

Aos alumnos/as que non acaden os **contidos mínimos esixibles** non se lles aplicará a ponderación, resultando a súa cualificación inferior a 5.

Ponderación:

Se ponderarán de la seguinte maneira:

- Entoación 50%
- Ditados 50%

Debido a que a cualificación final exprésase cun número sen decimais, o profesor deberá redondear a nota do seguinte xeito:

- a. con decimais igual ou menor que 4: redondeo ao nº inferior.
- b. con decimais igual ou superior que 5: redondeo ao nº superior.

6.4.5 Recursos didácticos

- Selección elaborada por un cada profesor/a de canons e obras coras a dúas e tres voces.
 - Selección, elaborada por cada profesor ou profesora, de pequenas obras musicais ou fragmentos de outras mais longas.
 - Gravación dalgunhas das obras anteriores.
 - Repertorio de estudo propio de cada alumno ou alumna/a na clase de instrumento.
-

Todo este material utilizarase nas clases, as veces de forma auditiva e outras mediante partitura, que o profesorado proporcionará aos alumnos e alumnas.

Materiais curriculares: Decreto 198/2007, polo que se establece o currículo de grao elemental das ensinanzas de música e o acceso a ditos graos. Decreto 223/2010, do 30 de decembro polo que se establece o regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza da Comunidade Autónoma de Galicia. Circular 13/2004, da dirección xeral de formación profesional e ensinanzas especiais. Proxecto educativo do centro (PEC). Proxecto curricular do centro (PCC). Regulamento de réxime interior (RRI).

Materiais impresos: Libro de texto, libro de audición (profesor/alumno), caderno de exercicios de teoría, caderno pautado, libreta, partituras, e libros de consulta (citados no apartado de bibliografía).

Medios audiovisuais: Encerado pautado, paneis de corcho, fotocopiadora, lector de CDs e DVD.

Medios informáticos: Programas de edición de partituras (Encore, Finale, Sibelius...), ordenador, canon proxector, e acceso a internet.

METODOLOXÍA ESPECÍFICA

PARA O ALUMNO:

- Lenguaje Musical 4º G.E., Gabriel Robles Ojeda, Ediciones Si b.
- Caderno pautado.

PARA O PROFESOR:

- Cuadernos de audición. Ibáñez - Cursá. Real Musical.
- Cuadernos de audición. Enclave Creativa Ediciones.

- Dictados. Gabriel Robles Ojeda. Ediciones Sib.
- Dictados musicales. Enrique Gosp. Rivera editores.
- Audición 1. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Audición 2. Forma y color en la música. Ed. Dinsic.
- Las formas musicales A. Ediciones Fuzeau.
- Las formas musicales B. Ediciones Fuzeau.
- Audición y descubrimiento de los instrumentos. Ed. Fuzeau.
- Investigando los estilos musicales. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Forma y diseño. Roy Bennett. Ed. Akal.
- Escuchar y mirar. Joost Langeveld. Ed. Akal.
- Coro 1. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 2. Ibañez – Cursá. Rivera Editores.
- Coro 1. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.
- Coro 2. Grado Elemental. Enclave Creativa Ediciones.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Os resultados da avaliación, e as conclusións obtidas a través dos informes de avaliación individualizados, posibilitan ao profesorado o análise da súa práctica docente e permiten adaptar dita práctica segundo os logros ou carencias detectadas, poñendo en común as súas experiencias nas reunións periódicas do departamento, que unha vez analice e revise os resultados obtidos, introducirá na programación as emendas oportunas.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Ao finalizar cada curso valorarase o funcionamento do departamento por parte de todos os membros. Para facelo pode realizarse unha choiva de ideas sobre que mellorar ou cambiar.

Tamén se poden utilizar algún cuestionario tipo o que segue:

DEPARTAMENTO	SI	NON
Levouse un correcto seguimento da programación?		
Cumpríronse coas reunións mensuais?		
Dende o departamento, propóñense actividades variadas?		
Os membros do departamento colaboran nas actividades extraescolares?		
Leváronse a cabo as actividades programadas?		
Toda a documentación está a o día e correcta?		

9. ANEXOS

9.1 Probas de acceso a outros cursos

PROBA DE ACCESO AO 2º CURSO – Grao Elemental

A proba consistirá nos seguintes exercicios:

- Un exercicio de entoación coas dificultades de 1º G.E.
- Un ditado coas dificultades de 1º G.E.

Cráterios de avaliación

1. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.
2. Entoar a través da lectura melodías de acordo aos contidos do curso. Trátase de avaliar a destreza para ler entoando melodías con acompañamento.

Cráterios de cualificación e promoción

Cada un dos apartados puntuarase de 0 a 10 puntos, debendo o alumno superar, en cada un deles, os coñecementos mínimos requiridos polo tribunal. A nota final obterase mediante a seguinte media ponderada:

- 1. Entoación 50 %**
- 2. Ditado 50%**

Para superar a proba, o alumno/a deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5.

PROBA DE ACCESO AO 3º CURSO – Grao Elemental

A proba consistirá nos seguintes exercicios:

- Un exercicio de entoación coas dificultades de 2º G.E.
- Un ditado coas dificultades de 2º G.E.

Critérios de avaliación

1. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.
2. Entoar a través da lectura melodías dacordo aos contidos do curso. Trátase de avaliar a destreza para ler entoando melodías con acompañamento.

Critérios de cualificación e promoción

Cada un dos apartados puntuarase de 0 a 10 puntos, debendo o alumno superar, en cada un deles, os coñecementos mínimos requiridos polo tribunal. A nota final obterase mediante a seguinte media ponderada:

- 1. Entoación 50 %**
- 2. Ditado 50%**

Para superar a proba, o alumno/a deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5.

PROBA DE ACCESO AO 4º CURSO – Grao Elemental

A proba consistirá nos seguintes exercicios:

- Un exercicio de entoación coas dificultades de 3º G.E.
- Un ditado coas dificultades de 3º G.E.

Critérios de avaliación

1. Recoñecer e reproducir por escrito fragmentos melódico-rítmicos escoitados. Trátase de avaliar a destreza para captar conxuntamente os aspectos melódicos e rítmicos do fragmento escoitado.
2. Entoar a través da lectura melodías dacordo aos contidos do curso. Trátase de avaliar a destreza para ler entoando melodías con acompañamento.

Critérios de cualificación e promoción

Cada un dos apartados puntuarase de 0 a 10 puntos, debendo o alumno superar, en cada un deles, os coñecementos mínimos requiridos polo tribunal. A nota final obterase mediante a seguinte media ponderada:

- 1. Entoación 50 %**
- 2. Ditado 50%**

Para superar a proba, o alumno/a deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5.